

5. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення) / О. Донченко, Ю. Романенко. – К. : Либідь, 2001. – 334 с.
6. Зубрицька Л. Й. Міф як феномен сучасної політики. – Рукопис / Людмила Йосипівна Зубрицька : дис. ... к. політ. н. за спеціальністю 23.00.01 – теорія та історія політичної науки. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка – Київ, 2005. – 198 с.
7. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Зб. наук. праць / За заг. ред. М. М. Слюсаревського Упоряд. В. О. Васютинський, О. А. Ліщинська. Вип. 5-6. – К. : Міленіум. – 336 с.
8. Корнієнко В. О. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації / Валерій Олександрович Корнієнко, Світлана Георгіївна Денисюк. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. – 144 с.
9. Левченко Л. Формування іміджу політичного лідера та політичної партії / Л. Левченко // Нова політика. – 2000. – № 5. – С. 48-51.
10. Дідух Г. Я. Формування іміджу жінки – політичного лідера [Текст] : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Дідух Ганна Ярославівна; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 20 с.
11. Sherman O. Bohater, wojownik i panna: użycie archetypów i mitów w stworzeniu imidżów ukraińskich polityków/ Olena Sherman // Historia i Polityka. Półrocznik poświęcony myśli politycznej i stosunkom międzynarodowym . – 2014. – nr 11. – S. 55-66.

Рецензія

на навчальний посібник «Політологія»

**Автор: Іванов Ігор Юрійович – завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківської філії Національної академії
статистики, обліку та аудиту,
кандидат політичних наук**

Політологія – одна з провідних дисциплін у системі сучасної гуманітарної освіти. Вона визначає динамічні характеристики сучасного поступу: особливості розвитку та функціонування політичних систем, здійснення політичних процесів у всієї складності взаємодії політичних сил та узгодження їх політичних інтересів, причини і особливості впливу політичних криз і соціальних конфліктів, практичній досвід їх врегулювання. Одним з основних завдань політології є надання суб'єктам політичних процесів узагальнених пояснень політичного розвитку, систематизованих та об'єктивних знань про політичну реальність.

Ключовим завданням політології є навчально-освітня діяльність, формування високої політичної свідомості та політичної культури громадян. Політичні знання мають утвердитися у всіх сферах свідомості. Йдеться, насамперед, про поширення політичних знань по вертикалі, тобто про підготовку професійних парламентаріїв, політиків, управлінців, працівників державного апарату. Також актуальною проблемою залишається і поширення політичних знань по горизонталі, тобто серед найширших прошарків населення, студентів, а також серед інших соціальних груп, партій, рухів.

Поглиблення політологічних знань студентів та учнів зумовлює необхідність існування державної програми розвитку політичної науки та освіти, а також підготовки кваліфікованої літератури. Тому матеріал навчального посібника Іванова І. Ю. може служити доповненням до навчальних програм.

Автором використано сучасні методи дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених. Структура методології складається з принципів організації теоретико-пізнавальної

діяльності, засобів здійснення теоретичного пізнання і науково-дослідної діяльності, методів ідейно-теоретичного мислення.

Основою викладання навчального матеріалу є головні принципи – історизм та об'єктивність. Зазначимо, що критерієм істини є практика, а не доказ, що означало б абсолютизацію суб'єктивізму і заперечення об'єктивних критеріїв науковості. Неможливо, щоб суб'єктивне мало перевагу над об'єктивним, що може призвести до фальсифікації історичних фактів і самої історії. Для навчального посібника характерним є послідовність, логічність, міждисциплінарний зв'язок, політична аргументація, відсутність політичних ярликів, повага до всіх регіонів країни. Показано основи сучасних політичних знань: аналізується природа політичної влади, структура та типологія політичних систем, політична культура та політична соціалізація, ідеологічні концепції сучасного світу, зародження української політичної думки, роль політичних лідерів та еліти в сучасних політичних процесах, тенденції етнополітичної думки українського соціуму.

Аргументовано більшість проблем сучасного світу, однією з яких є удосконалення управлінської діяльності у процесі поширення глобалізації. Як результат – повинна б зрости роль таких інструментів управління, як держава і право та міжнародне право, адже поки держави розмірковують, як скористатися глобалізацією, її негативні впливи вже сьогодні руйнують класичні підвалини як держави, так і міжнародного права.

Не залишилися без уваги автора і міжнародно-правові засади зовнішньої політики України. Показано історичні особливості сучасного міжнародного права, виклики йому в умовах глобалізаційного світу. Автор підкреслює, що з новими проблемами міжнародного співтовариства глобального характеру не завжди вдається впоратися за допомогою сучасних механізмів Організації Об'єднаних Націй. Саме тому дослідники різних напрямків науки пропонують створити при ООН поряд із Генеральною Асамблеєю ООН Парламентську Асамблею представників народів держав-членів ООН, яка буде вирішувати питання прав людини і забезпечуватиме індивідуальну відповідальність державних діячів, з вини яких чи за їх участю сталося порушення прав людини. Ці питання, які розглядає автор: утвердження у міжнародному праві принципів самовизначення і поваги прав людини – призводять до корінних змін у цьому праві. Важливо, що справа не обмежується змінами у комплексі принципів, суттєві зміни відбуваються в цілях, функціях, інституціях міжнародного права.

Разом з тим, на мій погляд, є і недоліки у викладанні матеріалу. Маються на увазі ті обставини, що автор не проаналізував саму структуру політичної еліти. Нагадаю, що політична еліта має таку структуру: правляча еліта, еліта впливу, опозиційна еліта та контреліта. Така структуризація політичної еліти об'єктивно проаналізована вітчизняними вченими.

Підкреслимо, що в українському політологічному дискурсі стало звичним називати контреліту опозицією і в такий спосіб націлювати її на протистояння з правлячою елітою на боротьбу за владу, що є помилковим. Здобуття влади не може бути для контреліти самоціллю. Це лише етап, з якого вона і розпочинає свою діяльність, щоб вийти на вищий рівень політичного керівництва і новий етап соціально-політичного розвитку. Контреліта, по суті, – не тільки і не стільки опозиція до існуючої влади, скільки необхідний компонент і резерв постійного якісного оновлення влади, а також і політики в цілому.

У темі «Політична культура та політична свідомість» автор не розкриває поняття «політична культура українського народу» та політична культура народу України. Перше поняття передбачає у ролі творця і носія політичної культури українську етнічну націю, а друге – усіх громадян України. Загальновідомо, що політична культура народу є найбільш стабільним феноменом політичного життя того чи іншого етносу незалежно від того, чи існує етнос як нація, що має розгорнуті форми соціально-економічної та політичної організації, або як населення регіону, що існує в межах держави, створеної іншим етносом.

У темі «Етнонаціональна політика» об'єктивно показано її сутність. Разом з тим, слід було б звернути увагу на етнополітичні загрози соціальної стабільності, що пов'язані з існуючими обставинами, а саме: політизацією етнічності та етноконфесійних відносин;

регіональні відмінності в етнополітичній самоідентифікації громадян; з нерівномірність соціально-економічного розвитку регіонів; недосконалість адміністративно-територіального устрою України, системи поділу повноважень та формування бюджетних ресурсів центральної влади і місцевого самоврядування.

Автору слід було б проаналізувати, чому перед кожними виборами відбувається зміна законодавства про вибори народних депутатів, вказати причину таких змін: боротьба за владу, відстоювання корпоративних інтересів фінансово-економічних і політичних груп.

Практичне значення роботи зумовлене можливістю використання одержаних результатів для написання наукових праць, розробки навчальних програм, курсів лекцій.

Положення посібника придатні для використання у навчальному процесі вищої школи при викладанні нормативних і спеціальних курсів політологічного циклу. У цілому посібник Іванова І. Ю. заслуговує на увагу і може допомогти студентам і аспірантам і тим, хто цікавиться проблемами світової політики.

Таким чином, можна цілком рекомендувати рецензований навчальний посібник до друку і використання в навчальному процесі.

Рецензент:

доктор політичних наук, професор,
академік Української академії політичних наук

Наумкіна С. М.

Рецензія

на підручник «Історія політичної думки»

за заг. редакцією Н. М. Хоми, [І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2015. – 1000 с.

Необхідною складовою підготовки студентів-політологів є формування в них як майбутніх фахівців у сфері політики, розуміння змісту функціонування сучасних політичних інститутів і процесів з позиції розвитку політичної думки. Величезний науковий доробок провідних мислителів та шкіл допомагає досягнути та проаналізувати сучасну політичну дійсність крізь призму теорій та концепцій від класичної філософії політики до постмодерної доби, що вивчаються у межах історико-теоретичної дисципліни «Історія політичної думки».

Невід'ємною частиною процесу ефективного навчання є наявність висококласних джерел, підготовлених на основі предметного наукового аналізу широкої бази емпіричного матеріалу. Однак, до останнього часу в загальному обсязі політологічної літератури був недостатньо представлений сегмент, присвячений розкриттю історико-теоретичних підвалин політичної теорії. Саме тому вагомою подією для всієї науково-педагогічної та студентської політологічної спільноти України стала підготовка широким авторським колективом на чолі із доктором політичних наук Н. М. Хоמוю підручника «Історія політичної думки», що було приурочено до 25-річчя політичної науки у незалежній Україні. Унікальність даного підручника полягає в його фаховості, адже він підготовлений науковим колективом авторів політологів зі всієї України для студентів, які також прагнуть стати знавцями політичної сфери.

Незважаючи на чисельний склад авторського колективу та враховую специфіку авторського почерку кожного дослідника (майже сім десятків докторів і кандидатів політичних та суміжних наук), кваліфікована редакція забезпечила відповідність усіх тем підручника в єдиній стилістиці та логічну послідовність викладу матеріалу.

У новаторський спосіб представлена структура підручника. Витримуючи хронологію подання матеріалу (від зародження до сьогодення), авторським колективом вдало привернуто особливу увагу до аналізу багатогранної політичної думки ХХ – початку ХХІ ст. Цьому останньому, порівняно невеликому періоду, присвячено аж три розділи, зміст яких розкритий